

Vergaderjaar 2012–2013

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 334

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 november 2012

In deze brief ga ik in op uw verzoek uit de procedurevergadering van de vaste Kamercommissie IenM van 28 november 2012 om een stappenplan-brief over spoor aan de Kamer te doen toekomen. Ik informeer u met deze brief op hoofdlijnen over de samenhang tussen de Lange Termijn Spooragenda («Spooragenda») en de verschillende andere spoordossiers die de komende tijd aan de orde zullen komen, namelijk:

- Concessieverlening voor vervoer op het hoofdrailnet;
- Concessieverlening voor het beheer van de hoofdspoorweginfrastructuur; inclusief de nieuwe opdracht aan Keyrail;
- Railmap ERTMS en;
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer.

Tevens zal ik hierbij aangeven hoe de extra bezuinigingen op het Infrastructuurfonds naar aanleiding van het aanvullend akkoord hierin passen.

In deze brief beschrijf ik op hoofdlijnen de relaties tussen de dossiers. Vervolgens geef ik de samenhang in de besluitvorming op deze dossiers in de tijd aan.

Lange Termijn Spooragenda en de nieuwe concessies

In de Spooragenda schets ik mijn visie op de ontwikkeling van het spoor en de ambities en doelen die ik daarbij heb. De uitwerking van de Spooragenda bestaat uit een aantal stappen. De eerste stap is dat ik NS en ProRail vraag om in lijn met mijn visie, ambities en doelen aan te geven hoe zij tot een beter spoorproduct kunnen komen («Verbeteraanpak»). Als tweede stap zal ik de huidige portfolio aan projecten en programma's herijken tegen de achtergrond van de ambities en de doelen uit de Spooragenda. Tegelijkertijd werk ik het sturingsarrangement uit waarmee ik op de realisatie van deze ambities en doelen kan sturen. De resultaten van deze uitwerking worden onder meer meegenomen in de nieuwe vervoerconcessie voor het hoofdrailnet en de concessie voor het beheer

van de hoofdspoorweginfrastructuur die gepland staan om eind 2013 te worden gegund.

De nieuwe vervoerconcessie voor het hoofdrailnet en de beheerconcessie, die vanaf 2015 in werking treden, zijn de belangrijkste sturingsinstrumenten waarmee ik op de realisatie van de doelen uit de Spooragenda ga sturen. Zoals aangegeven in mijn brief van 30 oktober (TK 29 984, nr. 318) is mijn inzet om de sturing onder andere meer te gaan richten op de samenhang tussen de prestaties van NS en ProRail.

Wanneer ik spreek over het hoofdrailnet ligt er een relatie met het voornemen voor verdere decentralisatie van een aantal regionale spoorlijnen, zoals dit in de kabinetsreactie op het advies van de heer Janse de Jonge (TK 29 984, nr. 311) is geschetst en wat moet landen in de nieuwe vervoerconcessie voor het hoofdrailnet. Ook voor de verdere uitwerking van het voornemen tot verdere decentralisatie, hanteer ik de doelen uit de Spooragenda als leidraad en toetskader.

De Spooragenda geeft niet alleen richting aan de ontwikkelingen met betrekking tot het personenvervoer per spoor, maar geeft ook de ambitie weer om tot een aantrekkelijker product voor het goederenvervoer te komen. Deze ambitie en de uitwerking daarvan in concrete doelen voor de ontwikkeling van het goederenvervoer, heb ik aan de aandeelhouders van Keyrail (ProRail en Havenbedrijven van Rotterdam en Amsterdam) meegegeven bij de formulering van de nieuwe opdracht voor Keyrail. In het beleidsvoornemen voor de nieuwe beheerconcessie zal ik de kaders voor de invulling van de nieuwe opdracht aan Keyrail schetsen en deze vervolgens verankeren in de nieuwe beheerconcessie.

In schema 1 is de relatie tussen het traject van de Spooragenda en het traject van de nieuwe concessies weergegeven.

Planning overleg met Kamer

Ik ben voornemens om u de definitieve Spooragenda in januari 2013 toe te zenden. Indien het niet mogelijk is om voor die tijd over het voorliggende concept van de Spooragenda met uw Kamer in gesprek te gaan, kan uw Kamer uiteraard ook na ontvangst van de definitieve Spooragenda op basis van de consultatie van belanghebbenden, reageren.

Over de vervoerconcessie zou ik graag nog in december 2012 met uw Kamer het overleg willen voeren om in staat te zijn om eind 2013 de vervoerconcessie te kunnen verlenen. Hiermee wordt de vervoerder in de gelegenheid gesteld zich 1 jaar voor te kunnen bereiden op de nieuwe concessie die per 1 januari 2015 ingaat. Daarbij dient informatie met betrekking tot het voornemen tot onderhandse gunning conform de PSO-verordening minimaal 1 jaar van tevoren bekend gemaakt te worden in Europa. Ik heb dit de Kamer ook eerder aangegeven, onder meer in de brief van 12 oktober 2012 (TK 22 026, nr. 367).

Het komende jaar is bovendien hard nodig om dit streven te kunnen halen. In de eerste plaats omdat een ontwerp van de vervoerconcessie opgesteld dient te worden. Dit mede op basis van het eerder bereikte onderhandelakkoord met NS over het hoofdrailnet/HSA en het geactualiseerde programma van eisen. In de tweede plaats omdat het ontwerp van de vervoerconcessie vervolgens een ordentelijk adviestraject moet doorlopen. En ik de resultaten daaruit zal verwerken alvorens de aangepaste ontwerpvervoerconcessie kan worden voorgehangen in uw Kamer. Daarbij is er voor uw Kamer de ruimte om met mij te bespreken op welke wijze de uitkomsten uit het traject van de Lange Termijn Spooragenda hierin zijn meegenomen. In schema 1¹ ziet u de verwachte doorlooptijden.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Indien de Kamer besluit om het debat over de vervoerconcessie uit te stellen tot na het Kerstreces is de consequentie zeer waarschijnlijk dat dit ten koste zal gaan van de voorbereidingstijd van NS voorafgaand aan de ingangsdatum van de nieuwe vervoerconcessie op 1 januari 2015.

Projecten en programma's

De Railmap ERTMS wordt het plan voor de stapsgewijze invoering van ERTMS vanaf 2016. ERTMS draagt bij aan het verbeteren van het spoorstelsel door verhoging van de veiligheid, capaciteit, snelheid en toegankelijkheid (interoperabiliteit) van ons spoorstelsel. Er ligt daarom een relatie tussen de introductie van ERTMS en de door NS en ProRail te ontwikkelen Verbeteraanpak. Daarnaast is er een relatie met de herijking van projecten en programma's die rekening moet houden met stapsgewijze invoering van ERTMS per 2016 en met de nieuwe concessies vanaf 2015 die naar verwachting eisen bevatten ten aanzien van de implementatie van ERTMS.

Het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) is een belangrijk spoorprogramma voor de toekomst dat zich richt op het invoeren van spoorboekloos reizen op de drukste corridors in Nederland. Het programma draagt daarmee met name bij aan het opvangen van de verwachte groei bij het reizigers- en goederenvervoer per spoor. Hoogfrequent vervoer stelt echter ook hogere eisen aan de betrouwbaarheid en veiligheid van het stelsel. De afgelopen jaren is gebleken dat die betrouwbaarheid van het spoor moet verbeteren. Ik ga daarom ook binnen PHS bezien of en hoe ERTMS vanaf 2016 hieraan kan bijdragen. Ik kom hierop terug in de Railmap ERTMS. Het doel van PHS, hoogfrequent spoorvervoer om ruimte te bieden aan de verwachte groei, blijf ik nastreven.

Bij de herijking van de projecten en programma's wordt PHS, net als alle andere projecten en programma's in de periode tot en met 2028, langs de doelen van de Spooragenda en de uitwerking van de Verbeteraanpak gelegd. Dit leidt mogelijk tot aanpassingen in de uitwerking. De herijking maakt het tevens mogelijk win-win situaties te creëren waarmee meerdere doelen tegelijkertijd gerealiseerd kunnen worden.

Op dit moment maak ik samen met de minister een brede afweging over de wijze waarop wij invulling zullen geven aan de extra bezuinigingen op het Infrastructuurfonds. Dit zal ook spoor gaan raken. Ik bekijk daarom welke onderdelen van de huidige portfolio aan projecten en programma's ik niet meer of later in de tijd zal uitvoeren. In maart 2013 geef ik aan welk budgettaire kader na de invulling van de bezuinigingen beschikbaar is voor projecten- en programma's. Binnen dat budgettaire kader ga ik alle programma's en projecten herijken aan de hand van de ambities en doelen uit de Spooragenda. Ik gebruik daarvoor het afwegingskader, waarvoor in de Spooragenda een eerste invulling is opgenomen.

In schema 2¹ in de bijlage is de relatie tussen de herijking van projecten en programma's in het kader van de Spooragenda, PHS, ERTMS en de extra bezuinigingen op het Infrafonds weergegeven.

Planning

Onderstaand volgt voor het komende maanden een overzicht van de stappen die ik daarbij voor me zie en de momenten waarop ik uw Kamer informeer over de voortgang van verschillende spoordossiers en voorgenomen besluiten.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

Tijdstip	Dossier	Communicatie met TK
December 2012	Vervoerconcessie	Brief met geactualiseerd programma van eisen vervoerconcessie
	Vervoerconcessie	Kamerdebat – Beleidsvoornemen vervoerconcessie – Programma van eisen vervoerconcessie – Voornemen voor decentralisatie van stoptreindiensten
	Lange Termijn Spooragenda	<i>Optioneel:</i> Kamerdebat in het kader van consultatie op conceptuitwerking Spooragenda.
Januari 2013	Lange Termijn Spooragenda	Brief met definitieve Spooragenda op basis van de consultatie van belanghebbenden, inclusief: – definitieve vraagspecificatie aan NS en ProRail – methodiek voor herijking programma's en projecten – hoofdkeuzes in de sturing – nadere planning voor 2013 in relatie tot de concessieverlening – plan van aanpak herontwerp be- en bijsturing
	Railmap ERTMS v1.0	Brief met stappenplan op hoofdlijnen voor invoering ERTMS
	Beheerconcessie en opdracht Keyrail	Brief met beleidsvoornemen voor de beheerconcessie inclusief duidelijkheid over de nieuwe opdracht aan Keyrail
Maart 2013	Bezuiniging Infrastructuurfonds	Brief met – verdere invulling bezuiniging Infrastructuurfonds – vertaling in betekenis voor budgettair kader spoorprojecten en programma's
Mei 2013	Lange Termijn spooragenda	Voortgangsbrief met: – eerste uitwerking vraagspecificatie door NS en ProRail – operationalisatie doelstellingen – nadere uitwerking sturingsarrangement in relatie tot de ontwerp-concessies
Rond zomer 2013	Railmap ERTMS v2.0	Brief met voorkeursbeslissing over de invoering van ERTMS
Najaar 2013	Lange Termijn Spooragenda	Brief met: – definitie van pakket van programma's en projecten – overall sturingsarrangement – analyse implicaties op ordening spoor
	Beheer- en vervoerconcessie	Voorhangen ontwerpen van beheer- en vervoerconcessie bij Tweede en Eerste Kamer

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld